

הלכות מעשיות למקדימים השבת מיד בפלג המנחה

הרה"ג יהושע נויבירט שליט"א \ מתור החוברת "יסדת עוז"*

- (א) בימים אלו ששקיעת החמה מאוחרת עקב הנהגת שעון הקיץ, מותר לקבל שבת מבעוד יום, דהיינו מפלג המנחה ואילך¹ ולא קודם לכן².
- (ב) גם הנוהגים בכל ימות השבוע להתפלל מעריב בלילה, מותרים להתפלל בערב שבת מבעוד יום³.
- (ג) ייזהר להתפלל מנחה בע"ש קודם פלג המנחה, כדי שלא יהיה תרתי דסתרי אהדדי⁴.
- (ד) "יא דבציבור יש להקל ולהתפלל מעריב מבע"י, גם אם התפלל מנחה אחר פלג המנחה. ונ"ל שאין לסמוך על זה, רק כשהוא מתפלל מעריב עכ"פ בבין השמשות ובשעת הדחק, אבל לא כשהוא עדיין יום" (משנה ברורה רסז, סק"ג)⁵.
- (ה) אם קיבל את השבת קודם פלג המנחה אין בקבלתו כלום, לפיכך אין להקדים אמירת "בואי בשלום" לפלג המנחה⁶.
- (ו) הנשים לא ימהרו להדליק נרות שבת קודם פלג המנחה, משום שאינו ניכר שמדליקות לכבוד שבת. ואם היה הגר דולק קודם פלג המנחה צריכה לכבותו ולחזור להדליק ולברך⁷.
- (ז) ראוי שהאשה תדליק נרות לפני שיחזור הבעל מבית הכנסת, ובודאי אין לאחור הדלקת הנרות מזמן הדלקת נרות המקובל בעיר⁸.
- (ח) מצוה מן המובחר להדליק נרות ארוכים שיהיו דולקים עד הלילה⁹.
- (ט) מותר לומר לישראל, שעדיין לא קיבל שבת, לעשות לו מלאכה¹⁰, כל עוד לא קיבלו רוב אנשי העיר את השבת¹¹.
- (י) יש לחזור ולקרוא ג' פרשיות של קריאת שמע לאחר צאת הכוכבים, הואיל ולהרבה פוסקים לא יצא ידי חובת ק"ש קודם הלילה¹².
- (יא) יש לספור ספירת העומר לאחר צאת הכוכבים¹³.
- (יב) לכתחילה יש לאכול כזית פת אחר צאת הכוכבים¹⁴.
- (יג) אם לאחר שהתפלל מעריב, לא התחיל סעודתו (דהיינו לא קידש על היין) עד חצי שעה קודם צאת הכוכבים, יש להזהר שלא להתחיל לאכול, אלא ימתין עד צאת הכוכבים ויקרא קריאת שמע ויספור ספירת העומר ואח"כ יקדש ויאכל. והמקל להתחיל לאכול בחצי שעה קודם צאת הכוכבים, אין למחות בידו משום שיש לו על מי לסמוך¹⁵, חוץ משבתות שיש בהם ספירת העומר שבהן אין להקל¹⁶.
- (יד) יש להקפיד שלא לאכול קודם טבילת מצוה¹⁷.
- (טו) בליל ראשון של פסח אין לקדש לפני צאת הכוכבים, אפילו קיבלו הציבור את החג מבעוד יום¹⁸.
- (טז) בליל שבועות לא יקדימו להתפלל ערבית לפני צאת הכוכבים, "כדי שיהיו ימי הספירה מ"ט יום תמימות"¹⁹.
- (יז) בליל שמיני עצרת לא יקדש לפני הלילה²⁰. "והטעם דכיון דעדיין יום שביעי הוא וחייב מן התורה לאכול בסוכה, אין יאכל בלי ברכת "לישב בסוכה", ולברך "לישב בסוכה" אי אפשר, דסתרי אהדדי, דבתפילה ובקידוש מזכיר דהוא יום שמיני עצרת"²¹.

הערות:

- ¹ או"ח רסא, ב, רמ"א: "ואם רוצה להקדים ולקבל עליו השבת מפלג המנחה ואילך הרשות בידו". וכן במחבר רסז, ב: "ובפלג המנחה יכול להדליק ולקבל שבת בתפילת ערבית ולאכול מיד".
- ² משנה ברורה רסא, ס"ק כ"ה: "הרשות בידו ונאסר בעשיית מלאכה, אבל אם קיבל עליו שבת קודם פלג המנחה אין בקבלתו כלום".
- ³ משנה ברורה רסז, ס"ק ג.
- ⁴ והתירתי דסתרי היינו שלדעת ר' יהודה בגמרא זמן מנחה נמשך רק עד פלג המנחה ומשם ואילך הוא זמן תפילת ערבית, ולדעת רבנן זמן מנחה הוא עד סוף היום וזמן מעריב הוא בערב" (משנה ברורה שם).
- ⁵ עיין גם או"ח רסג, יד המחבר; וביאור הלכה ד"ה "ואם יהיד".
- ⁶ משנה ברורה רסא, ס"ק כה.
- ⁷ רסג, ד; וביאור הלכה ד"ה מבעוד וכו'.
- ⁸ שם משנה ברורה, ס"ק טז.
- ⁹ הרא"ש, קרבן נתנאל, ומשנה ברורה רסג, ס"ק מ.
- ¹⁰ משנה ברורה רסא, ס"ק יח.
- ¹¹ או"ח רסג, יז ובמשנה ברורה ס"ק סד.
- ¹² או"ח רסז, מ"ב ס"ק ג, ז, וביאור הלכה ד"ה ובפלג.
- ¹³ או"ח תפט, ב ובמ"ב יד, טו.
- ¹⁴ משנה ברורה רסז, ס"ק ה.
- ¹⁵ משנה ברורה רסז סק"ו.
- ¹⁶ או"ח תפט, ד ובמשנה ברורה כג. ועיין גם סימן רלה ובמשנה ברורה שם.
- ¹⁷ יו"ד קצח, כד ברמ"א.
- ¹⁸ או"ח תעב, א ובמשנה ברורה ס"ק ד-ה.
- ¹⁹ משנה ברורה תצד, ס"ק א.
- ²⁰ משנה ברורה תרסח, ז.
- ²¹ שם בשער הציון.

* הוקלד מתוך החוברת "יסדת עוז" – פסקי הלכה מבית הוראה שליד המדרשה הגבוהה לתורה והוראה של מוסדות "אריאל". בעריכת הרב נח לנדסברג

למרות ההגהה יתכנו שגיאות הקלדה – עמכם הסליחה. אנא עדכנוני ואשתדל לתקן – שלמה.